

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
24 november 2020

Eindtermijn
1 december 2020

Onderwerp

Status aanvraag Nationaal Park Hollandse Duinen incl. Samenwerkingsovereenkomst

Advies

1. Aan te vragen de status van Nationaal Park voor het gebied Hollandse Duinen bij het ministerie LNV op grond van artikel 8.3 van de Wet natuurbescherming op basis van het document 'Statusaanvraag Nationaal Park Hollandse Duinen' met bijlagen.
2. Vast te stellen de brief waarmee het document 'Statusaanvraag Nationaal Park Hollandse Duinen' met bijlagen na ondertekening door partijen aan de minister van LNV wordt aangeboden.
3. Aan te gaan de "Samenwerkingsovereenkomst met Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen" voor de periode 2021-2023 met Dunea, Staatsbosbeheer, Gemeente Den Haag en de Hoogheemraadschappen Delfland en Rijnland voor de besturing en financiering van het Nationaal Park.
4. Vast te stellen de brief aan PS over de statusaanvraag en de nieuwe Samenwerkingsovereenkomst.
5. Vast te stellen de publiekssamenvatting over indienen statusaanvraag.

Aangezien de Commissaris van de Koning, na rechtsgeldige besluitvorming door GS, bevoegd is de juridische binding aan te gaan, is het advies aan hem een machtiging af te geven aan de heer Potjer, gedeputeerde natuur van de Provincie Zuid-Holland, om de Samenwerkingsovereenkomst met Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen namens de Provincie Zuid-Holland te ondertekenen.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om:

- (tekstuele) wijzigingen van ondergeschikt belang aan te brengen;
- de lijst met partners aan te passen indien de landschapstafel Duin en Bollenstreek zich als partner terugtrekt.

Bijlagen

- GS-brief - Aanbiedingsbrief Statusaanvraag Nationaal Park Hollandse Duinen
- GS-brief aan PS - Status aanvraag Nationaal Park Hollandse Duinen incl. Samenwerkingsovereenkomst
- Machtigingsformulier CdK
- Statusaanvraag Nationaal Park Hollandse Duinen
- Uitvoeringsprogramma Nationaal Park Hollandse Duinen 2021-2025
- Oplegnotitie statusaanvraag Nationaal Park Hollandse Duinen voor partners
- Samenwerkingsovereenkomst met Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen

1 Toelichting voor het College

Statusaanvraag

In 2016 vond op initiatief van het ministerie van Economische Zaken de publieksverkiezing van het 'Mooiste Natuurgebied van Nederland' plaats. De winnaars van de verkiezing werden door het ministerie gestimuleerd om uit te groeien tot een gebied van wereldklasse.

Dunea heeft destijds het initiatief genomen om - samen met andere terreinbeheerders, overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven - met een nieuw Nationaal Park aan deze verkiezing mee te doen, namelijk Hollandse Duinen. Hollandse Duinen werd als derde door het publiek verkozen. Sinds 2017 werkt provincie Zuid-Holland, samen met Dunea en de andere initiatiefnemers, aan de oprichting van dit Nationaal Park. Om formeel Nationaal Park te worden moet de status van Nationaal Park bij de minister van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) aangevraagd worden.

Bijgaande statusaanvraag is tot stand gekomen in een intensief iteratief participatietraject met alle partners, waaronder alle gemeenten, waterschappen en grote terrein-beherende organisaties. Deze statusaanvraag moet de minister ervan overtuigen dat het gebied de status van Nationaal Park waardig is. De betrokken partners in het gebied zijn gevraagd zich aan de inhoud van de aanvraag te committeren door middel van een handtekening. Op dit moment hebben vrijwel alle partners hier positief over besloten. De gemeente Den Haag besluit hierover op 24 november 2020.

In de statusaanvraag staan:

- de medeondertekenaars en hun governance-rol (hoofdstuk 1, pagina 5)
- de kwaliteiten van het gebied (hoofdstuk 2);
- de uitdagingen en ambities (hoofdstuk 3);
- de 12 strategische projecten (hoofdstuk 4);
- de samenwerking en aansturing (governance) (hoofdstuk 5).

Het governancemodel maakt onderscheid in de rollen die partners in de toekomstige samenwerking kunnen vervullen:

- Besturingspartners financieren de slanke werkorganisatie en sturen deze bestuurlijk aan. De afspraken hierover tussen de besturingspartners zijn vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst met Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen.
- Strategische partners trekken aan gebiedsoverstijgende (deel-) projecten en financieren deze (deels).
- Operationele partners dragen substantieel bij in uitvoering en kosten van projecten.
- Overige partners ondersteunen de ambities met woord en daad.

Het Uitvoeringsprogramma 2021-2025 bevat de inventarisatie van lopende of op te starten (deel-) projecten waarmee partners bij willen dragen aan het bereiken van de ambities. Daaronder ook lopende programma's van de provincie, zoals afronding Natuurnetwerk Nederland en de erfgoedlijn Landgoederenzone/Hollands Buiten.

De werkorganisatie van het Nationaal Park gaat zelf geen grote projecten trekken of uitvoeren. Waar Hollandse Duinen in het werkprogramma als trekker wordt genoemd bij grote projecten is haar rol die van aanjager en verbinder: opzoek gaan naar (combinaties van) partijen die de trekkersrol op zich kunnen nemen. Het Nationaal Park Hollandse Duinen zal bij het uitvoeringsprogramma een faciliterende en coördinerende rol hebben, de verantwoordelijk

partijen die in het uitvoeringsprogramma per project zijn vermeld gaan zelf over de voorbereiding en realisatie.

Bij deze eerste versie van het uitvoeringsprogramma ligt de focus op projecten die gerelateerd zijn aan de 12 strategische projecten en educatie en onderzoek uit de statusaanvraag. Het is geen uitputtende lijst van andere programma's die ook bijdragen aan de doelstellingen en ambities en waarmee ook wordt samengewerkt (zoals b.v. andere erfgoedlijnen in dit gebied).

In de "Oplegnotitie statusaanvraag Nationaal Park Hollandse Duinen" is aangegeven welk commitment van partners wordt verwacht als ze de statusaanvraag ondertekenen. Daarbij is tevens gevraagd om een vrijwillige bijdrage voor de werkorganisatie. Er wordt in 2021 een bijdrage van andere partners (dan de besturingspartners) verwacht ter hoogte van € 50.000 en in 2022 en 2023 € 80.000/jaar.

Samenwerkingsovereenkomst

De samenwerkingsovereenkomst Nationaal Park Hollandse Duinen 2021-2023 bevat de afspraken over inzet in middelen, doelen en aansturing werkorganisatie tussen de besturingspartners: Provincie, Dunea, Staatsbosbeheer, Gemeente Den Haag en de beide Hoogheemraadschappen Delfland én Rijnland met Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen als penvoerder. Onder de Stichting valt een werkorganisatie.

Provincie Zuid-Holland zegt in deze Samenwerkingsovereenkomst toe om in 2021 en in 2022 via een subsidie € 100.000,- exclusief BTW per jaar te verstrekken aan de werkorganisatie na een aanvraag daartoe.

Omdat de Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen de BTW niet kan verrekenen en de BTW wel subsidiabel is, komt dat neer op een subsidiebedrag van € 121.000,- per jaar in zowel 2021 als in 2022..

Daarnaast zegt provincie Zuid-Holland in artikel 3 lid 1 toe om zich op een aantal specifiek benoemde punten in te spannen.

De andere besturingspartners zeggen gezamenlijk in 2021 € 442.000 toe en in 2022 én 2023 € 392.000 per jaar aan de Stichting. Daarnaast wordt er van de andere partners ook nog een bijdrage van € 50.000 in 2021 verwacht en in de jaren 2022 en 2023 € 80.000 per jaar. Van het ministerie verwacht de Stichting binnenkort nog een subsidie-beschikking voor in 2021-2023 € 100.000 per jaar. De continuïteit van de werkorganisatie is hiermee voor de komende 3 jaar geborgd. De afbouw van de bijdrage aan de werkorganisatie van de provincie in 2023 zal opgevuld moeten worden door fondswerving en door inbreng van nieuwe of bestaande partners. De provincie blijft ook na 2023 via haar uitvoeringsprogramma's in het gebied betrokken bij de ontwikkeling van het Nationaal Park.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag, BTW nvt	: € 242.000,00
Programma	: Programma 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's voor de provincie.

Op de provinciale begroting is tot en met 2023 budget voor beide Nationale Parken (Nationaal Park Hollandse Duinen én NLDelta) voor het verder helpen oprichten, met als doel dat de beide parken daarna op eigen benen verder kunnen. De bijdrage voor de nu voorgestelde Samenwerkingsovereenkomst 2021-2023 van € 242.000 in totaal blijft binnen dit budget.

De werkorganisatie heeft samen met de besturingspartners de taak om de continuering van het Nationaal Park na 2023 te waarborgen met andere financieringsbronnen..

Juridisch kader

Gedeputeerde Staten zijn op grond van artikel 8.3 van de Wet natuurbescherming bevoegd om bij het ministerie van LNV de aanvraag te doen.

De CdK is bevoegd om, nadat GS rechtsgeldig hebben besloten, op grond van artikel 176 Provinciewet de juridische binding tot stand te brengen. Op grond van de door de CdK afgegeven machtiging wordt Berend Potjer, gedeputeerde van Natuur, gemachtigd om de Samenwerkingsovereenkomst met Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen namens de Provincie Zuid-Holland te ondertekenen.

2 Voorafgaande besluitvorming

In 2017 is met ruim 45 partners (waaronder provincie) het ambitiedocument “Nationaal Park Hollandse Duinen, waar zee stad en land verbindt” opgesteld.

Voor de aanvraag van Nationaal Park Hollandse Duinen is uitgegaan van de “Standaard voor de gebiedsaanduiding Nationaal Park (versie mei 2018))” (ook wel de Standaard voor Nieuwe Stijl genoemd) én de Leidraad ruimtelijke kwaliteit, beiden opgesteld door Nationaal Parkbureau met betrokkenheid IPO in opdracht van LNV. LNV zal deze documenten een rol laten spelen bij de beoordeling van de statusaanvraag, naast de toetsing aan artikel 8.3 van de Wet Natuurbescherming.

Het IPO heeft de minister LNV in 2019 gevraagd om structureel bij te dragen aan de ontwikkeling Nationale Parken tot Nieuwe Stijl. De minister heeft in 2020 besloten om de komende 3 jaar (2021-2023) gezamenlijk te oefenen met de Nieuwe Stijl en heeft daarvoor voor alle parken gezamenlijk miljoen procesgeld beschikbaar gesteld. Een subsidieaanvraag voor maximaal € 400.000 is inmiddels via Stichting Nationaal Park ingediend. Vanwege de grote belangstelling van alle parker is de verwachting dat er € 300.000 subsidie per park verleend zal gaan worden.

Voor Hollandse Duinen is samen met het Nationaal Parkbureau én de Rijksdienst voor cultureel erfgoed een landschapsstrategie opgesteld. Deze landschapsstrategie dient tevens als pilot en kan als voorbeeld gebruikt worden voor andere parken.

Voorafgaande besluitvorming PZH

Voor de jaren 2017 en 2018 heeft Zuid-Holland € 190.000 bijgedragen aan het oprichten van het Nationaal Park Hollandse Duinen in de vorm van een incidentele subsidie (12 december 2017) en enkele door de provincie verleende opdrachten aan derden.

Op 2 oktober 2018 zijn Gedeputeerde Staten de “Samenwerkingsovereenkomst met stichting Nationaal Park Hollandse Duinen” aangegaan voor periode 2019-2020 met Dunea, Staatsbosbeheer en Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen (als penvoerder). Hierin heeft Zuid-Holland € 363.000 aan procesgeld toegezegd.

In het coalitieakkoord 2019-2023 is opgenomen: “*In ons deltagebied zetten we in op grootschalige natuurontwikkeling die kansen biedt voor (kust)landschap, flora, fauna en biodiversiteit, vooral in Nationaal Park Hollandse Duinen en NL Delta Biesbosch-Haringvliet. Wij kijken naar mogelijke kustontwikkelingen voor veiligheid en natuur, zoals de succesvolle Zandmotor.*”

3 Proces

Voor het opstellen van de verschillende onderdelen van deze aanvraag zijn onze partners individueel (ambtelijk en bestuurlijk) en via (bestuurlijke) bijeenkomsten betrokken. De participatie is vanuit de werkorganisatie van de Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen aangestuurd. De provincie Zuid-Holland is zowel ambtelijk als bestuurlijk betrokken bij de werkorganisatie.

Het belang voor een aantal provinciale thema's

Voor natuur/biodiversiteit:

- In het gebied van het Nationaal Park i.o. liggen de N2000 gebieden Solleveld & Kappitelduinen, Westduinpark & Wapendal, Meijendel & Berkheijde, Coepelduynen en Kennemerland-Zuid. Voor deze gebieden wordt gewerkt aan één gebiedsgerichte aanpak Stikstof. De vorming van het Nationaal Park geeft een gezamenlijke horizon aan de gebiedsontwikkeling, waar de gebiedsgerichte aanpak stikstof op korte termijn gevormd zal worden.
- Het Nationaal Park kan helpen bij behoud van bestaande natuur (NNN- en Natura 2000-gebieden) o.a. door recreatieve zonering en het beter afstemmen van het beheer tussen aangrenzende natuurgebieden.
- Verder zou het Nationaal Park kunnen helpen bij realisatie van de restopgave NNN, en dan met name de ecologische verbindingen waar vaak sprake is van meerdere grondeigenaren.
- Bezoekersmanagement kan leiden tot ontlasting van kwetsbare bestaande Natura2000 en NNN-gebieden, wat positief bijdraagt aan de biodiversiteit. Het is nadrukkelijk **niet** de bedoeling om natuurgebieden minder beleefbaar te maken.
- Voor ecologische verbinding wordt ook met andere partijen gezocht naar koppelkansen, zoals met Rijkswaterstaat voor een ecoduct over de A4.
- Door educatie en onderzoek meer bewustwording en ook daardoor ook meer bescherming (bekend maakt geliefd).

Voor toerisme:

- Als bestemming van (inter-)nationale allure.
- Als partij welke mede invulling geeft aan bezoekersmanagement.
- Bij verder uitwerken sfeergebieden: mogelijk als coördinator van de verschillende marketingpartijen.
- Door het Nationaal Park zal het voor bezoekers ook op andere momenten in het jaar interessanter worden om te komen. Dat kan dragen aan een hogere bezetting van hotels in het laagseizoen, wat dan weer indirect kan bijdragen aan tegengaan van verloedering van badplaatsen.
- Onderzoek naar invloed toerisme of natuur.
- Website: er wordt met partners (waaronder marketingpartijen) samengewerkt aan arrangementen en wordt informatie over bezoeklocaties, evenementen e.d. op de park-websites gekoppeld/gedeeld en in later via Apps beschikbaar gemaakt.

Voor recreatie en sport:

- Een aantal strategische projecten zoals Parkways, Parkpoorten en Nieuw Valkenburg dragen bij aan meer fysieke voorzieningen voor recreanten en vergroten tevens de beleefbaarheid.
- Het opleiden van gastheren/gastvrouwen leidt tot meer aanbod van rondleidingen, verhalen, beleving.

- Ook verwachte groei aan (sport-) evenementen, goed voor het welbevinden van onze inwoners en bezoekers.
- Groei aan arrangementen (zie nadere uitleg bij toerisme).

Voor erfgoed:

- Erfgoed maakt onderdeel uit van het Nationaal Park Hollandse Duinen, zoals de erfgoedlijnen Landgoederenzone, Atlantikwall, een deel van Limes en de Trekvaarten. Het Nationaal Park Hollandse Duinen ligt daarmee ook in het (toekomstig) Werelderfgoed Limes. Naast de erfgoedlijnen liggen in het Nationaal Park kroonjuwelen, bijzondere cultuurhistorische gebieden die we willen beschermen. Denk aan de landgoederenzone Wassenaar-Voorschoten incl de poldergebieden. Bovendien liggen er tal van rijksmonumenten in het Nationaal Park.
- Erfgoed verrijkt de beleving van het Nationaal Park en kan ervoor zorgen dat bezoekers in het gebied beter worden gespreid. Tegelijkertijd kan het merk van de Nationaal Park helpen om de bekendheid met het erfgoed te vergroten, meer bezoek naar erfgoedlocaties te trekken en meer inkomsten te genereren.
- Voor het Nationaal Park zijn strategische agenda's opgesteld en een daaruit volgend uitvoeringsprogramma. Erfgoed maakt hier onderdeel van uit. Omdat er gekozen is voor een strategische selectie komen niet alle erfgoedlijnen uitgebreid aan bod.
- In het kader van de doorontwikkeling van de erfgoedlijnen wordt gekeken naar een meer integrale aanpak van de erfgoedlijnen. Samenwerking met het Nationaal Park wordt daarbij gezien als kans. Alle erfgoedlijnen hebben een verbinding met het Nationaal Park en kunnen de belevingswaarde van het Nationaal Park vergroten.

Voor waterveiligheid:

- Breder duinen dragen bij aan waterveiligheid, want meer ruimte voor modern duinbeheer met grote mate van verstuuving (Dynamisch Kustbeheer), waardoor de duinen zullen meegroeien met de stijgende zeespiegel.
- Daarnaast draagt de dynamiek bij aan de biodiversiteit in de duinen, hier zit een koppeling met Natuur.
- De potentiële interessante Zeewaartse ontwikkeling kan net als de Zandmotor een internationaal icoonproject worden.
Er zal daarbij ook relatie gezocht worden met lopende onderzoeken zoals evaluatie zandmotor en verkenningen in het kader van de Strategische agenda Kust en het Deltaprogramma.

Voor mobiliteit:

- De Parkways zullen naast de opkomst van de elektrische fiets en snelfietsroutes het gebruik van de fiets verder stimuleren, ook voor woon-werkverkeer.
- Veel parkpoorten zijn gekozen op locaties dichtbij of op OV knooppunten, zoals Hoeksepoort, Koekamp, Westlandse poort en zullen via Parkways met elkaar in verbinding staan, waarmee de verwachting is dat het autogebruik in het gebied zal afnemen. Ook wordt het daarmee voor toeristen gemakkelijker om zich door het gebied te begeven.
- Met Parkways is er ook overlap/koppelkansen met het provinciaal fietsplan en met recreatieve verbindingen.

Voor landschap en ruimtelijke kwaliteit:

- De status van Nationaal Park voor de Hollandse Kust vormt een krachtige bevestiging en erkenning van de unieke waarde(n), de kwaliteit(en) en het belang van de kust als Zuid-Hollandse landschap.

Voor provinciaal beleid:

- De status van Nationaal Park heeft geen planologische beperkingen. Het vigerende beleid van gemeenten en de Provincie blijft van toepassing.
- De strategische projecten zijn geen blauwdrukken.
- Na verkrijgen van de status wordt de begrenzing van het NP opgenomen in het omgevingsbeleid van de PZH.
- In de Samenwerkingsovereenkomst wordt in artikel 3 lid 1 de inspanningsverplichting van de provincie aangegeven, o.a. naast het opnemen Nationaal Park in het Omgevingsbeleid ook de ambities in samenhang met provinciaal beleid en met relevante partners verder uit te werken en het ook te stroomlijnen met lopende uitvoeringsprogramma's en projecten in het gebied.

Vervolg stappen

- De besturingspartners, strategische partners en operationele partners is gevraagd vóór 9 december 2020 de statusaanvraag ondertekenen.
- De besturingspartners ondertekenen vóór 9 december tevens de Samenwerkingsovereenkomst Hollandse Duinen.
- Op 9 december 2020 live indienen van de statusaanvraag bij de minister tijdens een feestelijke (digitale) bestuurlijke bijeenkomst met alle partners
- GS brief aan PS versturen.
- Het ministerie van LNV heeft aangegeven dat ze streven om vóór de 2^e kamer verkiezingen 17 maart 2021 een besluit te nemen.

4 Participatie

De statusaanvraag en het uitvoeringsprogramma zijn in co-creatie met onze partners (ambtelijk en bestuurlijk) tot stand gekomen. De participatie is vanuit de werkorganisatie van de Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen aangestuurd. De provincie Zuid-Holland is zowel ambtelijk als bestuurlijk betrokken bij de werkorganisatie. De statusaanvraag is ook ter goedkeuring voorgelegd aan alle partners vanwege de gewenste handtekening.

5 Communicatiestrategie

- PS per brief informeren.
- Op 9 december 2020 feestelijke bijeenkomst met overhandiging statusaanvraag aan minister van LNV.
- In overleg met onze afdeling communicatie en met communicatie afdelingen andere samenwerkingspartners wordt nog passende berichtgeving afgestemd.